

תוכן עניינים

מבוא.....	2
פרק 1 : רקע היסטורי- נפאל והגורקה.....	3
א. נפאל.....	3
ב. הגורקה.....	3
ג. הנסיבות ההיסטוריות לגיוס הגורקה.....	5
פרק 2 : מאואיזם.....	8
א. מאואיזם.....	8
ב. מאואיזם בנפאל.....	9
פרק 3 : תפקיד הצבא בנפאל והמהפכה המאואיסטית.....	12
פרק 4 : המתח שבין העולמות עבור הגורקה.....	16
סיכום.....	20
ביבליוגרפיה.....	21

מבוא

עבודה זו עוסקת אחר ציר הזמן שעליו נעים היחסים בין בני הגורקה למדינה הנפאלית, הצבאות הזרים שמעסיקים אותם ובכך לעולם המודרני כולו. מסע זה מתחיל בנקודת הזמן בה פגשו הגורקה לראשונה את המודרנה, בדמותה של אנגליה האימפריאלית שכבר נצחה ביד רמה על הצבא הבנגלי – כלומר על לוחמים הודים שנכבשו קודם לכן. במסגרת המפגש הכפוי בין שני כוחות ששאפו לבסס את שליטתם על אותו אזור גיאוגרפי – הייתה לגורקה הזדמנות להפגין את יכולות הלחימה שלהם בכך שהצליחו לגבות חייהם של כ-8,000 חיילים בריטים. ידם של האחרונים הייתה על העליונה, אך הם התרשמו עמוקות מהפגנת יכולות זו שנחשפו אליה. יתרה מזאת, וכפי שיפורט בהמשך העבודה, הייתה לבריטים יותר מסיבה אחת טובה לאמץ לחיקם "דם חדש ורענן" שיילחם לצדם ויסייע להם.

התחנה הראשונה של הנתבי המשורטט בעבודה זו היא סיפורה של נפאל כחבל ארץ גיאוגרפי וכמדינה לפני ואחרי המודרניזציה שעברה; על המגוון האתני שבה, הממלכות השונות שמשלו בה והגישה הכלל-נפאלית לדמוקרטיה ואזרחות - מבלי להתעלם מהנתונים המדאיגים שעלו ממפקד האוכלוסין האחרון אשר יפורטו בהמשך. חלקו השני של הפרק יסקור את תולדות הגורקה ואת ההקשר הרחב של גיוסם לצבא הבריטי; הנסיבות ההיסטוריות, שיטות הגיוס וטיב היחסים בינם לבין המדינה המארחת אותם.

הפרק השני יעסוק ברקע לצמיחת המאואיזם בסין ובאופיו הייחודי של המשטר שכוון המנהיג שהגה את התורה - מאו דזה דונג. ניווכח כי תווי אישיותו ותבנית נוף מולדתו מורגשים היטב באידיאולוגיה שעיצב במו ידיו – בעוד שהיא עצמה חרגה בשלב מוקדם יחסית מגבולותיה של סין וזלגה למדינות נוספות ברחבי אסיה, נפאל ביניהן. בהמשך, יעסוק הפרק בנסיבות הספציפיות שהובילו דווקא את נפאל לאמץ את האידיאולוגיה של מאו דזה דונג באדפטציה המקומית שלה. לאחר שיסקרו הנסיבות, ניגש לבחון את ההשלכות שהביאה איתה המהפכה המאואיסטית מרגע שפרצה וכן נתבונן בהשתלשלות האירועים שנקשרו בכל אותן תוצאות.

הפרק השלישי יעסוק בתפקיד המכריע שהיו לכוחות החמושים בשירות המדינה (בעיקר הצבא) בהכתבת סדר היום הפוליטי של נפאל. הפרק הרביעי יתבסס יעסוק בעמדה הבעייתית שנקלעו אליה לוחמי הגורקה, כאשר מצד אחד הם נעדרים משולחן הדיונים כאשר מתכנסות וועדות הנוגעות לתנאי העסקתם כחיילים מן המניין ומצד שני הם מתפקדים כמעין גורם מתווך בעל כורחם – בין שתי מדינות לפחות, אשר מתייחסות אליהם ואל עצם הגיוס שלהם, כקלף דיפלומטי ותו לא.

פרק 1: רקע היסטורי- נפאל והגורקה

בפרק זה אציג בראש ובראשונה את הנתונים הבסיסיים המאפיינים את נפאל ואת הפרטים המייצגים אותה כגון כמות האנשים החיים בה, הרכב האוכלוסייה, הרכב גאוגרפי וההיסטוריה של נפאל תוך התייחסות לממלכות שהתקיימו בזמנים עברו.

א. נפאל

הרפובליקה הפדרלית-הדמוקרטית של נפאל, או בפשטות- נפאל, הינה ארץ נטולת חוף בדרום אסיה. היא ממוקמת במידה רבה ברכס ההימלאיה אך כוללת בתוכה גם חלקים מהמישור ההודו-גנגטי. עם אוכלוסייה משוערת של כ-26.4 מיליון איש, היא מדורגת במקום 48 ברשימת הארצות הגדולות ביותר מבחינת מרשם אוכלוסין ובמקום ה-93 מבחינת שטח. נפאל גובלת בסין שבצפון ובהודו שבדרום, מזרח ומערבה לה. היא מתאפיינת בגיאוגרפיה מגוונת הכוללת מישורים פוריים, גבעות מיוערות ו-8 מן ההרים הגבוהים ביותר בעולם (גם האוורסט- שהוא הגבוה שבהם). קטמנדו היא הבירה הלאומית והעיר הגדולה ביותר. נפאל היא אומה המורכבת ממספר רב של תת קבוצות אתניות. נפאלית היא השפה הרשמית של המדינה (Paudel, Bhattarai & Kindlmann, 2012).

כלים מהתקופה הנאוליתית שנמצאו בעמק קטמנדו מצביעים על כך שבני אדם חיו במחוז ההימלאיה במשך לפחות 11,000 שנים. אגדות וטקסטים עתיקים מאזכרים את המחוז המוכר כנפאל כבר בשנת 30 לפני הולדת ישו. בסביבות שנת 500 לפני הספירה, ממלכות קטנות וקונפדרציות של שבטים צמחו בדרום המחוז הנפאלי. במאה ה-12, מנהיגים החלו לצוץ במזרח הרחוק של נפאל. מלכים אלו איחדו כוחות ושלטו במשך 200 השנים הבאות, עד אשר הממלכה התפצלה שוב למדינות קטנות. התהליך חזר על עצמו אך הפעם החלוקה התפצלה לשלוש ממלכות עיקריות: קטמנדו, פטאן ובקטפור (Giuseppe, 1799).

אזרחי נפאל הינם מוכרים בתור נפאליים. המדינה היא ביתם של אנשים ממגוון שורשים לאומיים. כתוצאה מכך הנפאליים אינם מייצרים כל הקבלה בין הלאומיות שלהם לבין האתניות, אלא לאזרחות ולנאמנות. תושבים שאינם אזרחים ואזרחים לשעבר רשאים לתבוע זהות נפאלית. נפאל עצמה מגוונת כל כך מבחינה אתנית כיוון שהיא הפכה למדינה על ידי כיבוש סדרה של ממלכות קטנות. עמק קטמנדו שבמרכז הגבעה המחוזית, מייצג שבריר מהשטח הלאומי אך מאוכלס יותר מכל האחרים – 5% מכלל האנשים באומה כולה. הנפאליים כעם הם נצר לשלוש הגירות מאסיביות מהודו, טיבט, צפון בורמה ומדינות מחוז של סין. במפקד האוכלוסין שנערך במדינה בשנת 2011, צפה על פני השטח באופן רשמי היעלמותם של כ-1.9 מיליון אנשים. מעל מיליון מהם נעלמו בשנת 2001, רובם גברים ממעמד הפועלים שהיו מועסקים מעבר לים, בעיקר בדרום אסיה ובמזרח התיכון. נתונים אלו עלו בקנה אחד עם האיוון שהופר ביחס המספרי בין שני המינים במדינה (National Report, 2012; Paudel, Bhattarai & Kindlmann, 2012).

ב. הגורקה

להיוולד זכר בהרי ההימלאיה, או יותר ספציפי על האנאפּרנג' (Annapurnage) (מקור מוצאם של בני הגורקה) – משמעו גזר דין של עבודת אדמה מאומצת. זהו נוף יפהפה אך מוכה עוני, וישנה דרך אחת להימלט ממנו ומהגורל שהוא נושא- והיא להתגייס לצבא הבריטי. נערים צעירים בנפאל חולמים על האפשרות הזו ומוכנים במלוא מובן המילה - למות עבורה. למרבה האירוניה – בעולם המודרני והמשתנה, בו מלחמות וכיבושים הפכו לתופעה יחסית נדירה, סיכוייהם להתקבל לאקדמיה הצבאית הולכים וקטנים. הם מצדם, מעדיפים למות בקרב מאשר להיות מושתקים על ידי גורמים פוליטיים בארץ מוצאם